

Za mene je živjeti Krist (VIII): Ugoditi Bogu. Svetost i perfekcionizam

Gospodinov poziv „budimo savršeni poput Oca nebeskog“ (Mt 5,48) sastoji se od življenja kao djece Božje, svjesni vrijednosti koju imamo u njegovim očima, usidreni u nadi i radosti koja proizlazi iz osjećaja djece Božje, a On je tako dobar Otac.

22.08.2018.

Usred španjolskog građanskog rata, nakon nekoliko mjeseci skrivanja na raznim mjestima, sveti Josemaría odlučio je napustiti glavni grad zemlje. Trebalo je doći do mjesta gdje njegov život neće biti u opasnosti, i ponovno započeti svoje apostolsko poslanje. Sa skupinom svoje duhovne djece prešao je Pireneje na putu punom opasnosti i uspio stići do Andore. Nakon što je prošao kroz Lourdes, otišao je u Pamplonu, gdje ga je biskup dočekaio i ponudio mu smještaj. Ondje je, nedugo nakon dolaska, na Božić 1937., otišao na duhovnu obnovu u samoći. U trenutku molitve napisao je:

„Meditacija: puno hladnoće: isprva je samo blistala djetinjasta želja da bi „moj Otac-Bog bio sretan kad bi mi morao suditi“. — Zatim snažan šok: „Isuse, reci mi nešto!“, izrecitirano više puta, puno tuge u ledu iznutra. — I zaziv mojoj Majci s neba — „Mama!“ — i zaštitnicima, i mojoj djeci koja uživaju u Bogu... i onda

obilne suze i plač... i molitva. Odluke: „biti vjeran rasporedu, u običnom životu"»[1].

To su intimne bilješke u kojima objašnjava kako mu se duša osjeća, kakvi su mu osjećaji, stanje duha, i to s velikim intenzitetom: led, suze, želje... Zaštitu traži u svojim Ljubavima: Bogu Ocu, Isusu, Mariji. I iznenađujuće, usred velike vanjske nevolje koja je proživljavana u to vrijeme, iznio je odluku koja bi se mogla činiti trivijalnom: brinuti se o rasporedu u običnom životu. Bez sumnje, to je jedna od veličina svetog Josemarije: spajanje emotivnog odnosa s Bogom, intimnog i strastvenog, s vjernošću u svakodnevnoj borbi u običnim, naizgled beznačajnim stvarima.

Rizik za one koji žele ugoditi Bogu

Ugoditi nekome je suprotno od rastužiti ga, razočarati ga. Budući da želimo voljeti Boga i ugoditi mu,

logično je da se bojimo da ga ne razočaramo. Međutim, ponekad strah može dovesti u našim umovima i srcima do upravo onoga što pokušavamo izbjeći. S druge strane, strah je negativan osjećaj, koji ne može biti temelj punog života. Možda zato „u Svetom pismu 365 puta nalazimo izraz “ne boj se” sa svim njegovim varijacijama. Kao da nam je htio reći da svaki dan u godini Gospodin želi da budemo slobodni od straha”[2].

Postoji oblik straha na koji nas je Otac upozorio na početku svojega prvog pisma. Potaknuo nas je da „izložimo ideal kršćanskog života ne miješajući ga s perfekcionizmom, učeći nas živjeti s vlastitom slabošću i slabošću drugih; zauzeti, sa svim njegovim posljedicama, svakodnevni stav prepuštanja punog nade, temeljen na božanskom sinovstvu»[3]. Sveta osoba se boji uvrijediti Boga. Također se boji da ne

uzvrati ljubav, s druge strane, boji se da ne radi dovoljno dobro i stoga se boji da je Bog ljut. Svetost nije isto što i perfekcionizam, iako ih ponekad možemo pobrkati.

Koliko smo puta ispunjeni gnjevom kada razmišljamo o tome da smo se još jednom prepustili strastima, da smo opet sagriješili, da smo slabi ispuniti najjednostavnije svrhe. Ljutimo se i počinjemo misliti da je Bog razočaran: gubimo nadu da nas može nastaviti voljeti, da stvarno možemo živjeti kršćanskim životom. Tuga nas obuzima. U tim prilikama vrijedi se prisjetiti da je tuga saveznik neprijatelja: ne približava nas Bogu, nego nas udaljava od Njega. Mi brkamo svoj bijes i ljutnju s tobožnjim razočaranjem u Boga. Ali podrijetlo svega ovoga nije ljubav koju imamo prema njemu, već naše ranjeno ja, naša neprihvaćena krhkost.

Kad čitamo s Kristovih usana u Evandjelju: „Budi savršen“, želimo slijediti taj savjet, učiniti ga svojim životom, ali riskiramo da ga shvatimo kao: „Čini sve savršeno.“ Možemo pomisliti da, ako ne činimo sve savršeno, ne ugađamo Bogu, nismo autentični učenici. No Isus odmah pojašnjava značenje svojih riječi: „Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski“ (Mt 5,48). Riječ je o savršenstvu koje nam Bog otvara čineći nas sudionicima njegove božanske naravi. Riječ je o savršenstvu vječne Ljubavi, najveće Ljubavi, „Ljubavi koja pokreće Sunce i ostale zvijezde“[4], iste Ljubavi koja nas je stvorila slobodnima i spasila „još dok smo bili grešnici“ (Rim 5 ,8). Za nas se to savršenstvo sastoji u tome da živimo kao djeca Božja, svjesni vrijednosti koju imamo u njegovim očima, a da nikada ne izgubimo nadu ili radost koja proizlazi iz osjećaja djece tako dobrog Oca.

Suočeni s opasnošću perfekcionizma, možemo smatrati da ugađanje Bogu nije u našim rukama, nego u njegovim. „U ovome je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego da je on ljubio nas” (1 Iv 4,10). Stoga moramo prestati govoriti Bogu kako bi trebao reagirati na naše živote. Mi smo stvorenja i zato moramo naučiti poštivati slobodu, ne namećući nikome, pa ni Bogu, zašto nas ne bi trebali voljeti. Zapravo, pokazao nam je svoju Ljubav i stoga prvo što očekuje od nas je da mu dopustimo da nas voli, na svoj način.

Bog nas voli slobodno

Zašto nam je tako teško razumjeti Božju logiku? Nemamo li dovoljno dokaza koliko daleko je Bog Otac spreman ići da nas usreći? Nije li istina da se Isus pred apostolima umata u ručnik i briše im noge?

Prema riječima svetog Pavla, Bog nije oprostio vlastitom Sinu da nam

omogućiti vječnu sreću (usp. Rim 8,32). Htio nas je ljubiti najvećom Ljubavlju, do krajnjih granica. Međutim, ponekad nastavljam o misliti da će nas Bog voljeti u onoj mjeri u kojoj mi "mjerimo", ili smo u stanju "mjeriti". Još uvijek je paradoksalno. Treba li se malo dijete učiniti "dostojnim" ljubavi svojih roditelja? Možda smo mi sami ono za čim s takvom brigom tražimo da "zaslužimo". Savladava nas nesigurnost, potreba da tražimo stabilne, fiksne referentne točke, a mi ih pokušavamo pronaći u svojim djelima, u svojim idejama, u našem poimanju stvarnosti.

Umjesto toga, dovoljno nam je gledati Boga, našeg Oca, i počivati u njegovoj ljubavi. U Isusovu krštenju i u njegovu preobraženju glas Boga Oca kaže da je zadovoljan u svome Sinu. I mi smo kršteni i po njegovoj mucij sudjelujemo u njegovom intimnom životu, njegovim zaslugama, njegovoj

milosti. Zbog toga nas Bog Otac gleda zadovoljan, oduševljen. Euharistija nam, među ostalim, prenosi vrlo jasnu poruku o tome što Bog osjeća prema nama: On je gladan biti sa svakim od nas, željan nas čekati koliko god je potrebno, želja za prisnošću i uzvraćenom ljubavlju.

Borba zaljubljene duše

Otkrivanje ljubavi koju Bog ima za nas, najveći je razlog koji možemo pronaći za ljubav. Isto tako, „prva motivacija za evangelizaciju je Isusova ljubav koju smo primili, to iskustvo spasenja po njemu koje nas potiče da ga uvijek više volimo"[5]. Nisu apstraktne ideje. Vidimo to u takvim ljudskim primjerima kao što je opsjednuti čovjek iz Gerase, koji je, nakon što ga je Isus oslobodio i vidjevši kako su njegovi sunarodnjaci odbacili Učitelja, „molio da ostane s njim" (Mk 5,18). Vidimo to i kod Bartimeja koji je, nakon što je

ozdravio od sljepoće, „išao za njim na putu" (Mk 10,52). Vidimo to konačno u Petru, koji tek nakon što je otkrio dubinu ljubavi Isusove, koji mu oprašta i vjeruje mu nakon njegove izdaje, može slijediti njegov poziv: „Hajde za mnom" (Iv 21,19). Otkriće Božje ljubavi je najmoćniji pokretač našeg kršćanskog života. Odatle dolazi naša borba.

Sveti Josemaría nas je potaknuo da to razmotrimo iz perspektive našeg božanskog sinovstva: „Djeca... Kako se nastoje vladati dostojno kad stoje pred svojim roditeljima! I kako djeca kraljeva nastoje, pred svojim ocem kraljem, sačuvati kraljevsko dostojanstvo! A ti..., zar ne znaš da stojiš uvijek pred Velikim Kraljem, svojim Ocem - Bogom?“[6] Prisutnost Božja ne ispunjava njegovu djecu strahom. Čak ni kad padnu. Naprosto zato što nam je On sam htio na najjasniji mogući način reći da nas On čeka i kad padnemo. Poput oca u

prisposobi, žarko želi doći k nama čim mu to dopustimo, baciti nam se oko vrata i obasuti nas poljupcima (usp. Lk 15,20).

Suočeni s mogućim strahom od ožalošćenja Boga, možemo se zapitati: sjedinjuje li me taj strah s Bogom, tjera li me da više razmišljam o Njemu ili me usredotočuje na sebe: na moja očekivanja, na moju borbu, na moja postignuća? Vodi li me to da tražim oprost od Boga u ispovijedi i ispunjava li me radošću spoznaja da mi oprašta ili me dovodi do očaja? Pomaže li mi da počnem ispočetka s radošću ili me zaključava u mojoj tuzi, u mojim osjećajima bespomoćnosti, u frustraciji koja se rađa iz borbe koja se temelji na mojoj snazi... i na rezultatima koje postizem?

Marijin osmijeh

Jedan događaj iz života svetog Josemarije može nam pomoći da to

bolje razumijemo. Ovo je jedna od zabilješki o njegovom nutarnjem životu koju je napisao kako bi olakšao zadatak svog duhovnog pratitelja. Iako je malo dugačak, vrijedi ga citirati u cijelosti:

„Jutros sam se – kao i uvijek kad to ponizno zamolim kad idem na počinak – probudio iz dubokog sna, baš kao da me netko zvao, vrlo siguran da je došlo vrijeme za ustajanje. Doista, bilo je petnaest do šest. Sinoć sam, kao i obično, zamolio Gospodina da mi da snage da pobijedim lijenost kad se probudim, jer - priznajem, na svoju sramotu - ta me sitnica silno košta, a ima i popriličnih dana kada, unatoč tom nadnaravnom pozivu, ostajem još malo u krevetu. Danas sam se molio, kad sam vidio koliko je sati, namučio sam se...i ostao sam ležati. Napokon, u šest i petnaest se oglasila moja budilica (koja je već dugo bila pokvarena), ustao sam i, pun

poniženja, prostrt na zemlji,
prepoznajući svoju grešku - *serviam!*
-, obukao sam se i započeo svoju
meditaciju. Pa između pola šest i
petnaest do sedam gledao sam, dosta
dugo, kako je lice moje Djevice od
poljubaca bilo ispunjeno radošću,
radošću. Pogledao sam pomno:
mislio sam da se smiješi, jer je to tako
djelovalo na mene, ali usne joj se
nisu pomicale. Vrlo miran, rekao sam
mnogo komplimenata svojoj
majci”[7].

Predložio je nešto što je možda i
nama ponekad teškoća: ustajanje na
vrijeme. I nije uspio. Bilo je to nešto
što ga je ponižavalo. Međutim, on ne
brka svoj bijes i poniženje s
velikodušnošću Božjeg srca. I vidio je
Djevicu kako mu se smiješi, nakon
tog neuspjeha. Nije li istina da smo
skloni misliti da je Bog zadovoljan s
nama kada – a ponekad samo tada –
kada činimo stvari kako treba? Zašto
svoje osobno zadovoljstvo brkamo s

Božjim osmijehom, s njegovom nježnošću i naklonošću? Niste li jednako dirnuti kad ponovno ustanete nakon novog pada?

Mnogo puta smo rekli Djevici da o nama dobro govori Gospodinu –*ut loquaris pro nobis bona*–. U nekom smo trenutku možda čak i zamislili te razgovore između nje i njezina Sina. U svojoj molitvi možemo ući u tu intimu i pokušati razmatrati Marijinu i Isusovu ljubav prema svakome od nas.

„Traženje Marijina osmijeha nije pobožni ili zastarjeli sentimentalizam, nego pošten izraz živog i duboko ljudskog odnosa koji nas sjedinjuje s onom koju nam je Krist darovao kao Majku. Željati promatrati osmijeh Djevice znači ne prepustiti se nekontroliranoj mašti»[8]. Benedikt XVI. prisjetio se toga u Lurdu, govoreći o maloj Bernardici. U svom prvom

pojavljivanju, prije nego što se predstavila kao Bezgrješno Začće, Djevica joj se samo nasmiješila.

„Marija joj je najprije dala do znanja svoj osmijeh, kao da je to najprikladniji ulaz za objavu njezina otajstva”[9].

I mi želimo vidjeti i živjeti u tom osmijehu. Naše pogreške – ma koliko velike bile – nisu u stanju to izbrisati. Ako ponovno ustanemo, možemo je pogledati u oči i opet ćemo se zaraziti njezinom radošću.

[1] Put, Kritičko-povijesno izdanje, bilješka uz n. 746.

[2] Papa Franjo, Poruka Svetog Oca Franje za XXXIII. Svjetski dan mladih, 25. ožujka 2018.

[3] F. Ocáriz, Pastoralno pismo, 14.2.2017., br. 8.

[4] Dante A., Božanstvena komedija, Raj, Pjevanje 33.

[5] Francisco, Evangelii Gaudium, 24.11.2013., br. 264.

[6] Sveti Josemaría, Put, br. 265.

[7] Sveti Josemaría, Intimne bilješke, br. 701; u A. Vázquez de Prada, Utemeljitelj Opusa Dei, sv. I, nt. 139, str. 469.

[8] Benedikt XVI., Homilija, 15.9.2008.

[9] Ibid

Diego Zalbidea